

Onderwerp

Visie op Sociaal Welzijn Nijmegen

Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Portefeuillehouder C.M.H. Daemen

Collegebesluit

30 juni 2026

Behandeldatum Raad 16 september 2026

Status

Openbaar

Samenvatting

Nijmegen is een groeiende en veranderende stad. We willen hierin de sterke sociale verbondenheid behouden. Inwoners kijken naar elkaar om en bouwen samen aan een omgeving waarin iedereen zich kan ontwikkelen en meedoen. Tegelijkertijd zorgen maatschappelijke veranderingen voor grotere verschillen tussen inwoners. Daarom is het belangrijk om sturing te geven aan onze inzet voor sociaal welzijn: het subjectief welzijn, de sociale contacten, en de maatschappelijke betrokkenheid van inwoners. De uitvoering van het landelijke Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) en aansluiting bij de ontwikkelingen in het Sturen op een sterke sociale basis zijn directe aanleidingen voor deze visie. Daarnaast ontbreekt momenteel een inhoudelijk kader voor sociaal welzijn, terwijl maatschappelijke ontwikkelingen hier wel om vragen. In de Visie op Sociaal Welzijn hebben we vijf leidende principes opgenomen die richting geven aan onze inzet. In de visie hebben we doelen geformuleerd langs vier pijlers.

Met deze visie geven we richting en focus aan onze inzet op sociaal welzijn, we stellen uitgangspunten vast voor de (lokale) uitvoering van het AZWA en ontstaat er ruimte voor een nieuwe, meer integrale manier van sturen op de sociale basis. Hierbij wordt nadrukkelijk samengewerkt met inwoners en organisaties in de stad.

De uitvoering vindt plaats binnen bestaande budgetten en wordt gemonitord via de reguliere P&C cyclus. In een tweejaarlijkse rapportage maken we de monitoring over de gehele Visie op Sociaal Welzijn inzichtelijk.

Voorstel

1. De Visie op Sociaal Welzijn Nijmegen vast te stellen, waarin:
 - a. We lokale uitgangspunten voor de uitvoering van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) vaststellen.
 - b. We richting geven aan onze inzet op sociaal welzijn door vijf leidende principes.
 - c. We werken aan de doelen binnen sociaal welzijn via vier pijlers:
 - i. Stimuleren van gemeenschapsvorming en sociale cohesie
 - ii. Stimuleren van een betrokken en zorgzaam netwerk van inwoners
 - iii. Ondersteunen van herstel, zelfregie en zelfredzaamheid van inwoners met een ondersteuningsbehoefte
 - iv. Ondersteunen van veerkracht, sociale steun en zelfontplooiing van jongeren

-
2. Het doel ‘We stimuleren en ondersteunen inwoners om samen te bouwen aan een sociale en vitale stad’ bij het vaststellen van de stadsbegroting 2027-2030 toe te voegen aan de doelenboom binnen het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg, onder de ambitie ‘Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar’

Aanleiding

Er zijn twee directe aanleidingen om de Visie op Sociaal Welzijn Nijmegen op te stellen. De eerste reden is de uitvoering van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). In dit landelijk akkoord is vastgelegd dat de gemeente meer verantwoordelijkheden krijgt in de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein, met als doel om de zorg in Nederland toegankelijk en betaalbaar te houden. Voor een goede uitvoering van het AZWA is een visie met lokale uitgangspunten nodig. Daarnaast is het AZWA een aanvulling/opvolging op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA). Vanuit het GALA zijn we verplicht om o.a. een visie op sociaal welzijn te hebben. Deze inhoudelijke visie hebben we op dit moment niet. De tweede reden is het Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen. We werken hierin aan een transformatie van de sociale basis. Om de ontwikkelingen in deze transformatie mogelijk te maken, is het nodig om hiervoor in de sturing op sociaal welzijn ruimte te geven. De raad is op 3 maart 2026 via een [brief](#) geïnformeerd over de aankondiging op de Visie op Sociaal Welzijn, en de redenen waarom het niet mogelijk was om een startnotitie voor te leggen, voordat deze visie ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Relevante besluitgeschiedenis

Samen werken, samen sterk, kader voor het versterken van de sociale basis (24 november 2021) [Document Nijmegen - Raadsvoorstel Samen werken, samen sterk, kader voor het versterken van de sociale basis - iBabs Publieksporaal](#)

Amendement ‘Leidende principes voor zorg, welzijn en ondersteuning’ (13 november 2024) [Leidende principes voor zorg, welzijn en ondersteuning Nijmegen - iBabs Publieksporaal](#)

Brief aan de raad ‘Aankondiging visie op sociaal welzijn’ (3 maart 2026) [Document Nijmegen - Raadsinformatiebrief aankondiging visie op sociaal welzijn - iBabs Publieksporaal](#)

Raadsinformatiebrief Voortgang Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen 2026 (26 mei 2026) [Document Nijmegen - Raadsinformatiebrief Voortgang Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen 2026 - iBabs Publieksporaal](#)

Beoogde impact: wijziging kaders

De Visie op Sociaal Welzijn Nijmegen draagt bij aan de volgende ambitie binnen het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg (WWZ):

Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar

Ook voegen we binnen deze ambitie bij de Stadsbegroting 2027 – 2030 een doel toe binnen de stadsbegroting, namelijk: we stimuleren en ondersteunen inwoners om samen te bouwen aan een sociale en vitale stad'

Argumenten

1.1 De Visie op Sociaal Welzijn geeft focus en richting

Er is op dit moment geen visie op sociaal welzijn als onderdeel van de sociale basis. Hierdoor zijn er geen inhoudelijke kaders waarmee we de inzet op sociaal welzijn kunnen sturen. Deze sturing wordt echter wel steeds meer noodzakelijk, vanwege diverse maatschappelijke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld de groei van de stad, de verschillen in de stad, de toename van het gebruik van jeugdzorg, de vergrijzing en de afschaling van zorg. In deze visie formuleren we een afgebakende definitie van sociaal welzijn en heldere doelen. Hierdoor kunnen we ook monitoren of onze inzet bijdraagt aan deze doelen.

De definitie van sociaal welzijn is gebaseerd op drie onderdelen uit het begrip brede welvaart, en bestaat uit:

- Subjectief welzijn (zoals geluk, tevredenheid, en regie over het leven)
- Sociale contacten (vrienden, familie en burens)
- Maatschappelijke betrokkenheid (zoals vrijwilligerswerk en vertrouwen in anderen)

We richten onze inzet in langs vier pijlers. Binnen deze pijlers maken we een onderscheid tussen de basisinzet voor alle inwoners, en onze inzet voor het verkleinen van verschillen.

De vier pijlers zijn:

- Stimuleren van gemeenschapsvorming en sociale cohesie
- Stimuleren van een betrokken en zorgzaam netwerk van inwoners
- Ondersteunen van zelfregie en zelfredzaamheid van inwoners met een ondersteuningsbehoefte
- Ondersteunen van veerkracht, sociale steun en zelfontplooiing van jongeren

1.2 We zijn voorbereid op de (lokale) uitvoering van het AZWA

In het AZWA krijgen gemeenten een rol en verantwoordelijkheid om de zorg in Nederland toegankelijk en betaalbaar te houden. In de Visie op Sociaal Welzijn stellen we uitgangspunten vast voor de uitvoering van het AZWA. Hiermee maken we duidelijk wat de verhouding is tussen de verantwoordelijkheden uit het AZWA en onze inzet in de sociale basis. Deze uitgangspunten vormen de basis voor de verdere uitwerking en (lokale) uitvoering van de regionale werkagenda die we opstellen voor de onderdelen uit het AZWA. Deze regionale werkagenda wordt vervolgens vastgesteld door de colleges van de gemeenten in het Rijk van Nijmegen.

1.3 We geven ruimte aan de ontwikkelingen in het Sturen op een sterke sociale basis

In de Visie op Sociaal Welzijn geven we ruimte voor een nieuwe manier van sturen op de sociale basis. We stellen niet vooraf vast wat er nodig is in de verschillende stadsdelen/wijken, maar werken hierbij samen met inwoners, vrijwilligersorganisaties en kernpartners. Daarnaast zetten we in op een meer integrale (financiële) sturing, waarmee we meer gezamenlijk vanuit de verschillende beleidsdomeinen (o.a. welzijn, gezondheid en jeugdwelzijn) sturen op een sterke sociale basis.

1.4 We geven uitvoering aan het amendement 'Leidende principes voor zorg, welzijn en ondersteuning'

We hanteren vijf leidende principes om richting te geven aan de sturing op sociaal welzijn. Deze leidende principes zijn gebaseerd op het amendement 'Leidende principes voor zorg, welzijn en ondersteuning' dat door de raad is vastgesteld. In de Visie op Sociaal Welzijn hebben we de leidende principes uit het amendement die van toepassing zijn verder uitgewerkt. Hiermee geven we voor de inzet op sociaal welzijn uitvoering aan het amendement.

2.1 We maken de integrale sturing op de sociale basis inzichtelijk in de doelenboom

Door het toevoegen van een doel aan de doelenboom maken we de integrale financiële sturing op de sociale basis (via de subsidieregeling Sociaal & Vitaal) inzichtelijk. Het gaat hierbij om het doel 'we stimuleren en ondersteunen inwoners om samen te bouwen aan een sociale en vitale stad'.

De uitgaven binnen dit doel worden gedaan binnen twee taakvelden. Dit zijn taakveld 6.1 (samenkracht en burgerparticipatie) en taakveld 7.1 (volksgezondheid). Dit doen we om te voldoen aan de wettelijke voorschriften uit de BBV. Deze taakvelden zijn onderdeel van het programma WWZ. Deze verdeling binnen de taakvelden en het programma is conform het initiatiefvoorstel programmastructuur 2027 – 2030 waar de raad op 8 juli 2026 een besluit over neemt.

Kantttekeningen

Regionale samenwerking en afstemming is noodzakelijk voor de uitvoering van het AZWA

Voor de uitvoering van het AZWA werken we samen met de regiogemeenten uit het Rijk van Nijmegen. Daarom is er ook regionale afstemming nodig over het AZWA. We nemen hierbij onze lokale uitgangspunten mee, maar we bepalen samen met de regio hoe de uitvoering van het AZWA vorm krijgt.

De ontwikkelingen van het Sturen op een sterke sociale basis vragen om flexibiliteit

Sturen op een sterke sociale basis is een meerjarige transformatie van onze sturing. We willen hiermee meer ruimte maken voor inwoners om zelf en samen met elkaar goede ideeën op te pakken. Daarnaast spelen we door anders te sturen beter in op ontwikkelingen in de samenleving. Het Sturen op een sterke sociale basis is een ontwikkelproces, waarin we met elkaar leren. Dit kan ook betekenen dat we op een later moment onze sturing vanuit de Visie op Sociaal Welzijn hier op aanpassen, zodat deze sturing aansluit bij de geleerde lessen en ontwikkelingen.

Financiën

In het hoofdstuk 'Financiële Sturing' wordt een overzicht gegeven van de financieringsstromen waaruit gestuurd wordt op sociaal welzijn. De beschikbare bedragen worden vastgesteld in de Stadsbegroting 2027 – 2030. De Visie op Sociaal Welzijn wordt uitgevoerd binnen de budgetten die hiervoor beschikbaar zijn. De raad wordt via de P&C cyclus geïnformeerd over de uitvoering en de keuzes die hierin gemaakt worden. Signalering van knelpunten in de uitvoering gebeurt ook via de P&C cyclus.

Een aantal onderdelen van de Visie op Sociaal Welzijn zijn vastgelegd in een uitvoeringsagenda. Bijvoorbeeld de onderdelen mantelzorg en vrijwilligers. Bij deze onderdelen gelden de afspraken over uitvoering, monitoring, en signalering zoals deze zijn vastgelegd in de uitvoeringsagenda. Voor de AZWA onderdelen geldt dat de uitvoering, monitoring en signalering worden meegenomen in de uitwerking van de regionale werkagenda, en het bestedingsplan dat wordt opgesteld op basis van de Rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn. Een keer per twee jaren maken we met een rapportage de monitoring over de gehele Visie op Sociaal Welzijn inzichtelijk. Op basis van deze rapportage evalueren we onze inzet en stellen deze waar nodig bij.

Participatie

De Visie Sociaal Welzijn Nijmegen is tot stand gekomen vanuit verschillende gesprekken met organisaties in de sociale basis. Op 9 december 2025 is er een brede sessie georganiseerd, waarin input is opgehaald voor de visie. In het voorjaar van 2026 hebben organisaties de mogelijkheid gekregen om te reageren op de hoofdlijnen van de visie. Deze input is meegenomen in de verdere uitwerking. De adviescommissies JMG, de Cliëntenraad Participatiewet, de Seniorenraad en Kleurrijk Samenleven hebben formeel advies gegeven aan het college.

Communicatie

Betrokken organisaties worden, na vaststelling van de visie, geïnformeerd.

Vervolg

Na vaststelling worden de lokale uitgangspunten voor de uitvoering van het AZWA meegenomen in het opstellen van de regionale werkagenda. De raad wordt in Q4 per brief geïnformeerd over de regionale werkagenda. De uitvoering van de visie sluit aan op de Subsidieregeling Sociaal & Vitaal en afspraken met de kernpartners in de sociale basis.

Fatale termijn

Er is geen sprake van een fatale termijn. In verband met de volgtijdelijkheid is het wenselijk dat de Visie op Sociaal Welzijn voor 1 oktober wordt behandeld. Na 1 oktober start het besluitvormingsproces van de regionale werkagenda van het AZWA, om deze voor te leggen aan de colleges. De uitgangspunten in deze visie nemen we mee in het uitvoeren van de regionale werkagenda.

Bijlagen

1. Visie Sociaal Welzijn Nijmegen
2. Adviezen en antwoordbrieven adviescommissies
- 2.1 a/b Advies en reactie adviescommissie Jeugd, Maatschappelijke opvang & Gehandicaptenbeleid
- 2.2 a/b Advies en reactie Seniorenraad
- 2.3 a/b Advies en reactie Cliëntenraad Participatiewet
- 2.4 a/b Advies en reactie Kleurrijk Samenleven